

הערל פרק שמיני יבמות

עה.

עין משפט
נר מצוה

כג א מיי פ"ה מהל'
מטמא משכב ומטב
הלכה ד:
כד ב ג מיי פ"י הלכות
אבות הטומאה הלכ'
א הלכה ג:
כה ד מיי פ"ט מהל'
אסורי ביאה הל' ו'
סגז לאזין קי טושי"ע
אה"ע סימן ה סעיף ז:

הוספות ישנים

והא כתיב בכל קדש לא
תגע לרבות את התרומה
דאינה ארכלת בתרומה.
וע"כ ז"ל בדאבלה מיירי
ממפרק לתמוהא הכא
מיניה דלא נגועה לא הוה
פריך למלואה מיניה שהרי
גירות ושפחה און קפידא
בנגיעהם אלא ודאי סבר
רבה דכאבלה מיירי. וגם
נגיעה מפיך תמלואה לקמן
מהכא ממאפקיה בלשון
נגיעה וקשה דאי"ל לא סבר
רבה לא כ"י יוחנן ולא כריש
לקדש דרבי יוחנן מוקי להאי
קרא לנגיעת תרומה
ולאכילת קדש וירש לקדש
אלטריך קרא לאוכל בש"כ
קדש ולנגיעתו ואומר ה"ר
אפרים דסבר שפיר כריש
לקדש דמוקו קרא לאוכל
דא"כ איכא מאן דמוקי לה בתרומה
בש"כ קדש ומכלל מפיך
אובל בתרומה ואף לא יוחנן
טבל לומר כן ודוחק. ועוד
תייך דהא משמע האם
דמפקיהן אכילה דתרומה
מקדשים לא יאכל עד
שטיהר (ויקרא כד ז) וא"כ
י"ל דסוגייה דהתם היא
כמי"ד בנז על שמי ראיות
המזבז מדבר ור"ל עד
שטיהר עד שעבר משמע.
ומיירי בתרומה ובכל קדש
לא תגע (ויקרא יג ד)
לאכילת קדשים אבל סוגייה
דהכא ארכלת כמי"ד בנז על
שלש ראיות המזבז מדבר
ומאי עד אשר יטהר עד
אשר יצא כפרו. וא"כ
מיירי קרא דנדקדשים לא
יאכלן בקדשים אבל לא
בתרומה ובכל קדש לא תגע
לרבות את התרומה ואע"ג
דהכא איירינן למנא דבי רבי
ישמעאל דלמיר בנז על
שמי ראיות המזבז מדבר.
מי"ת מוכח מתמוהא דמינין
למיר מילי מילי קמי שמי
למי"ד בנז על ג' ראיות נמי
ז"ל כן דמקשי לדידיה הא
כתיב בכל קדש וכו' ואריך לו
למיר מילי מילי קמי הי"ג
מינא מילי מילי קמי:
ואיפוך אלא וא"כ ומאי
ס"ד האל אסיקא ליעיל
דתרומה תמורה משום
מחסי' וגרסא לרביעית תמנאל
דרוקא גבי אכילה יש לנו
לומר תרומה תמורה משום
דבתרומה איכא מיניה
באובלה בטומאת הגוף
ונמעשר ליכא אבל גבי
נגיעה משמע גוף נמעשר
חמיר טפי מעשר מתרומה
שהאוכל מעשר בטומאת
עמו לוקח דאיכא ביה לאו
האוכל תרומה בטומאת
עמו ליכא אלא עשה ואין
להקשות ביון דנגיעה תהא
אסורה בנמעשר היכי מנינו
למיר שחא אכילה
מומתר י"ל כגון שחבז לו
חבירו ציית הגביע: ורבי
אלעזר שכתב אכילה לא
אמרי. וא"כ היכי קאמר
רבה ליעיל בפירי האל ועל
ביממו (ט). שאני התם
שכתב אכילה האל הכא
קאמר דרבי אלעזר סבר
שכתב אכילה לא אמרינן
ועליל קאי ארבי אלעזר
שאמר פטוע דכא כון
שאקדש כ"י בלשו מחלוקת
ר"ש בן אלעזר ורבנן וי"ל

והכתיב בכל קדש לא תגע. זההיא פרשתא ואמר מר במסכת מכות (דף ד'): **בכל קדש לרבות דאסורה זה כל ימי טוהר שהיא טבולת יום (ט) לטומאת לידתה: ופנא קראי כפרומה.** בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר (ו) ואוקימנא לעיל מיניה בתרומה הכתוב מדבר דבר השוה צורעו של אהרן וצא השמש וטהר עד מלאת ימי טהרה: לא ידענא במאי. אחיה הוא גמר טהרתו דעל כרחק גמר טהרה משמע: ה"מ היכא דלאו בר כפרה. דהא כולה ענינא בצעל צ' ראיות ומזרע מוסגר וטמא שרץ ומת משמע: **כחז רחמנא עד מלאה.** דאפי' יולדת דבת כפרה היא טהורה בערב שמש: **והאי עד אשר יטהר זה דמייתי כפרה.** ועל כרחק בקודש מוקמת לה דהא כתיב קרא אחרינא וצא השמש וטהר (ח) דמוקמת לה בתרומה (ט) **פרי קראי.** עד אשר יטהר וכפר עליה וטהרה בקדשים למה לי לאשמועינן דעד דמייתי כפרה: **תרומה וקדשים.** שמיני יום לאכילת תרומה וקדשים: יולדת הותרה מכללה שרואה דס וטהרה לצעלה אבל זו לא הותר מכללו דכל כמה דלא פסיק טמא: **כמיס יוצא וטמא עד הערב.** ע"כ לתרומה איירי מדעיי הערב שמש למה לי מיפוק לי מוצא השמש וטהר: **לנגיעה.** דקרא לעיל באכילה משמע כדכתיב (ויקרא כג) ואחר יאכל מן הקדשים והאי קרא בכלים משמע דנגיעה בעלמא היא ואשמועינן כלי וה"ה לחדש טבול יום לא יגע בתרומה: **וטמא.** כמיס יוצא וטמא אף לאחר ביאת המים קראו טמא: **יכול לכל.** הוה טמא ת"ל וטהר מדלגא כתיב וטהר משמע דאמעיקרא קאי קודם הערב שמש: **ואי ציית אימא נגיעה דתרומה.** לטבול יום מהכא נפקא דמינא בכל קדש לא תגע אזהרה לאוכל שאלה בתרומה כל זמן שהיא טבולת יום ארוך: **נטייל נשמה.** הכא למקדש טמא כרת שנה' (במדבר יט) ונכרתה כי את מקדש ה' טמא: **אף קדש דבר שיש בו נטייל נשמה.** דהיינו אכילה בטומאה שהיא גבי קדש כרת אוכל תרומה בטומאה צייתה דכתיב (ויקרא כג) ומתו זו כי יחללוהו: **נגיעה באכילה.** האסור לאכול אסור ליגע: **מאן תנא משתמרת לביאה פסולה אכלה.** דקתני' ואס לא ידעה משנעשה פטוע דכא הרי אלו יאכלו אע"ג דמנפסה ומשתמרת לביאה: **במחלוקת שנויה.** צפרק הכא על צימתו (לעיל טו) אכלמה לכ"ג גרסה ותולדה לכהן הדיוט מן האירוסין לא יאכלו בתרומה רבי אלעזר ורבי שמעון מכשירין: **נפצעו.** כמו פצע (שמות כח) מכת חרב וסכין: **נמקו.** מחמת מכה נמקו והוקטנו מאליהן: **ואפילו חסרו.** כל שהוא: **כרת.** שורות כחרס הנטוע שורות שורות: **סרים חמה ס"ד.** הא סרים חמה צידי שמים (הוא) מחמת חולי והאי לאו חולי הוא: **כסרים חמה וכשר.** דלא אכרה תורה אלא פצוע ודך כרות: ומחיה

התבית ובכל קדש לא תגע (ו) לרבות התרומה אלא קרא מילי מילי קא חשיב ותלתא קראי בתרומה למה לי צריכי דאי מעד אשר יטהר לא הוה ידענא במאי כתב רחמנא ובא השמש (ז) ה"מ דלאו בר כפרה אבל דבר כפרה אימא עד דמייתי כפרה כתב רחמנא עד מלאה ואי כתב רחמנא עד מלאה הוה אמייא אפילו בלא טבילה כתב רחמנא עד אשר יטהר ולחך תנא דפליג עליה דתנא דבי ר' ישמעאל דאמר בנז בעל ג' ראיות ובמצורע מוחלט הכתוב מדבר והאי עד אשר יטהר עד דמייתי כפרה תרי קראי בקדשים ל"ל צריכי דאי כתב רחמנא ביולדת משום דמרוכה טומאתה אבל בנז אימא לא ואי כתב רחמנא בנז דלא הותר מכללו אבל יולדת אימא לא צריכא במים יובא וטמא עד הערב למה לי א"ר זירא דלנגיעה דתניא וטמא יכול לכל ת"ל וטהר או וטהר יכול לכל ת"ל וטמא הא כיצד כאן למעשר כ"אן לתרומה ואיפוך אנה מסתברא כי היכי דחמירא אכילה דתרומה מאכילה דמעשר ה"נ חמירא נגיעה דתרומה מנגיעה דמעשר ואיבעית אימא נגיעה דתרומה מהכא נפקא (ו) **בכל קדש לא תגע** אזהרה לאוכל או אינו אלא לנגוע ת"ל בכל קדש לא תגע ואל המקדש דבר תבא מקיש קדש למקדש מה מקדש דבר שיש בו נטייל נשמה אף קדש דבר שיש בו נטייל נשמה ובנגיעה נטייל נשמה ליכא והאי דאפקיה בלשון נגיעה הכי קאמר נגיעה כאכילה: **פצוע דכא וכו'.** מאן תנא משתמרת לביאה פסולה דאורייתא אכלה א"ר אלעזר במחלוקת שנויה ורבי אלעזר ורבי שמעון היא ר' יוחנן אמר אפי' תימא ר' מאיר שאני הכא שכבר אכלה ור' אלעזר (ז) שכבר אכלה לא אמרינן דאי לא תימא הכי בת ישראל שנשאת לכהן ומת בעלה האכל שכבר אכלה ורבי יוחנן (ח) התם פקע קנייניה הכא לא פקע קנייניה: **איזהו פצוע:** תנו רבנן (י) **איזהו פצוע** דכא כל שנפצעו ביצים שלו ואפילו אחת מהן ואפי' גיבוק ואפילו גמוקו ואפילו חסרו אמר רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה שמעתי מפי חכמים בכרם ביבנה כל שאין לו אלא ביצה אחת אינו אלא סרים חמה וכשר סרים חמה לא מוליד והא הוהא גברא דסליק לדיקלא וחרויה

ותבית ובכל קדש לא תגע (ו) לרבות התרומה אלא קרא מילי מילי קא חשיב ותלתא קראי בתרומה למה לי צריכי דאי מעד אשר יטהר לא הוה ידענא במאי כתב רחמנא ובא השמש (ז) ה"מ דלאו בר כפרה אבל דבר כפרה אימא עד דמייתי כפרה כתב רחמנא עד מלאה ואי כתב רחמנא עד מלאה הוה אמייא אפילו בלא טבילה כתב רחמנא עד אשר יטהר ולחך תנא דפליג עליה דתנא דבי ר' ישמעאל דאמר בנז בעל ג' ראיות ובמצורע מוחלט הכתוב מדבר והאי עד אשר יטהר עד דמייתי כפרה תרי קראי בקדשים ל"ל צריכי דאי כתב רחמנא ביולדת משום דמרוכה טומאתה אבל בנז אימא לא ואי כתב רחמנא בנז דלא הותר מכללו אבל יולדת אימא לא צריכא במים יובא וטמא עד הערב למה לי א"ר זירא דלנגיעה דתניא וטמא יכול לכל ת"ל וטהר או וטהר יכול לכל ת"ל וטמא הא כיצד כאן למעשר כ"אן לתרומה ואיפוך אנה מסתברא כי היכי דחמירא אכילה דתרומה מאכילה דמעשר ה"נ חמירא נגיעה דתרומה מנגיעה דמעשר ואיבעית אימא נגיעה דתרומה מהכא נפקא (ו) **בכל קדש לא תגע** אזהרה לאוכל או אינו אלא לנגוע ת"ל בכל קדש לא תגע ואל המקדש דבר תבא מקיש קדש למקדש מה מקדש דבר שיש בו נטייל נשמה אף קדש דבר שיש בו נטייל נשמה ובנגיעה נטייל נשמה ליכא והאי דאפקיה בלשון נגיעה הכי קאמר נגיעה כאכילה: **פצוע דכא וכו'.** מאן תנא משתמרת לביאה פסולה דאורייתא אכלה א"ר אלעזר במחלוקת שנויה ורבי אלעזר ורבי שמעון היא ר' יוחנן אמר אפי' תימא ר' מאיר שאני הכא שכבר אכלה ור' אלעזר (ז) שכבר אכלה לא אמרינן דאי לא תימא הכי בת ישראל שנשאת לכהן ומת בעלה האכל שכבר אכלה ורבי יוחנן (ח) התם פקע קנייניה הכא לא פקע קנייניה: **איזהו פצוע:** תנו רבנן (י) **איזהו פצוע** דכא כל שנפצעו ביצים שלו ואפילו אחת מהן ואפי' גיבוק ואפילו גמוקו ואפילו חסרו אמר רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה שמעתי מפי חכמים בכרם ביבנה כל שאין לו אלא ביצה אחת אינו אלא סרים חמה וכשר סרים חמה לא מוליד והא הוהא גברא דסליק לדיקלא וחרויה

ותבית ובכל קדש לא תגע (ו) לרבות התרומה אלא קרא מילי מילי קא חשיב ותלתא קראי בתרומה למה לי צריכי דאי מעד אשר יטהר לא הוה ידענא במאי כתב רחמנא ובא השמש (ז) ה"מ דלאו בר כפרה אבל דבר כפרה אימא עד דמייתי כפרה כתב רחמנא עד מלאה ואי כתב רחמנא עד מלאה הוה אמייא אפילו בלא טבילה כתב רחמנא עד אשר יטהר ולחך תנא דפליג עליה דתנא דבי ר' ישמעאל דאמר בנז בעל ג' ראיות ובמצורע מוחלט הכתוב מדבר והאי עד אשר יטהר עד דמייתי כפרה תרי קראי בקדשים ל"ל צריכי דאי כתב רחמנא ביולדת משום דמרוכה טומאתה אבל בנז אימא לא ואי כתב רחמנא בנז דלא הותר מכללו אבל יולדת אימא לא צריכא במים יובא וטמא עד הערב למה לי א"ר זירא דלנגיעה דתניא וטמא יכול לכל ת"ל וטהר או וטהר יכול לכל ת"ל וטמא הא כיצד כאן למעשר כ"אן לתרומה ואיפוך אנה מסתברא כי היכי דחמירא אכילה דתרומה מאכילה דמעשר ה"נ חמירא נגיעה דתרומה מנגיעה דמעשר ואיבעית אימא נגיעה דתרומה מהכא נפקא (ו) **בכל קדש לא תגע** אזהרה לאוכל או אינו אלא לנגוע ת"ל בכל קדש לא תגע ואל המקדש דבר תבא מקיש קדש למקדש מה מקדש דבר שיש בו נטייל נשמה אף קדש דבר שיש בו נטייל נשמה ובנגיעה נטייל נשמה ליכא והאי דאפקיה בלשון נגיעה הכי קאמר נגיעה כאכילה: **פצוע דכא וכו'.** מאן תנא משתמרת לביאה פסולה דאורייתא אכלה א"ר אלעזר במחלוקת שנויה ורבי אלעזר ורבי שמעון היא ר' יוחנן אמר אפי' תימא ר' מאיר שאני הכא שכבר אכלה ור' אלעזר (ז) שכבר אכלה לא אמרינן דאי לא תימא הכי בת ישראל שנשאת לכהן ומת בעלה האכל שכבר אכלה ורבי יוחנן (ח) התם פקע קנייניה הכא לא פקע קנייניה: **איזהו פצוע:** תנו רבנן (י) **איזהו פצוע** דכא כל שנפצעו ביצים שלו ואפילו אחת מהן ואפי' גיבוק ואפילו גמוקו ואפילו חסרו אמר רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה שמעתי מפי חכמים בכרם ביבנה כל שאין לו אלא ביצה אחת אינו אלא סרים חמה וכשר סרים חמה לא מוליד והא הוהא גברא דסליק לדיקלא וחרויה

דודאי ר' אלעזר לא אתי ליה שגאמר משום שכבר אכלה כמו רבי יוחנן דרבי יוחנן אתי ליה דשכבר אכלה מהני דכיון שאכלה בהימר קודם שפנע ארכלת לאחר שפנע (וי"ו) [כיון שנשאת כבר ואפילו לרי"מ אכלה ור' אלעזר סבר דנגי' לאכילה] סלי האי לא אמרינן שיעזיל שכבר אכלה אלא כ"ל פסיר שיעזיל לשהיה כמו יו' לו להאכיל במקום אחר והשמה אחר השמה יחא דקאמר לעיל שאני התם שכבר אכלה והו' כמו יש להאכיל במקום אחר (ח):

דאמר ר' אלעזר לא אתי ליה שגאמר משום שכבר אכלה כמו רבי יוחנן דרבי יוחנן אתי ליה דשכבר אכלה מהני דכיון שאכלה בהימר קודם שפנע ארכלת לאחר שפנע (וי"ו) [כיון שנשאת כבר ואפילו לרי"מ אכלה ור' אלעזר סבר דנגי' לאכילה] סלי האי לא אמרינן שיעזיל שכבר אכלה אלא כ"ל פסיר שיעזיל לשהיה כמו יו' לו להאכיל במקום אחר והשמה אחר השמה יחא דקאמר לעיל שאני התם שכבר אכלה והו' כמו יש להאכיל במקום אחר (ח):

דאמר ר' אלעזר לא אתי ליה שגאמר משום שכבר אכלה כמו רבי יוחנן דרבי יוחנן אתי ליה דשכבר אכלה מהני דכיון שאכלה בהימר קודם שפנע ארכלת לאחר שפנע (וי"ו) [כיון שנשאת כבר ואפילו לרי"מ אכלה ור' אלעזר סבר דנגי' לאכילה] סלי האי לא אמרינן שיעזיל שכבר אכלה אלא כ"ל פסיר שיעזיל לשהיה כמו יו' לו להאכיל במקום אחר והשמה אחר השמה יחא דקאמר לעיל שאני התם שכבר אכלה והו' כמו יש להאכיל במקום אחר (ח):

(ח) לפי המצואר שם בפגוה נראה דל"ל כאן בתום אכל ס"ל שפיר דלא חשיב יו' לו להאכיל במקום אחר חוץ מן דאית מאכיל ע"י מעשה של עכשווי אלא ע"י שכבר אכלה וכ"ה בתום לעיל (דף כ"ו) ד"ה אב"י.